

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾

z dnia .....2006 r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu gromadzenia, ewidencjonowania, kwalifikowania, klasyfikacji oraz udostępniania materiałów archiwalnych tworzących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji

Na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1396, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 1.

Zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji tworzy dokumentacja programowa i dokumentacja zarządzania.

§ 2.

1. Dokumentacją programową są:

- 1) zapisy dźwięku, obrazu lub obrazu z towarzyszącym dźwiękiem powstałe w wyniku działalności jednostek publicznej radiofonii i telewizji, bądź pozyskane przez nie w drodze zakupu, darowizny lub wymiany, zwane dalej „dokumentami wizyjnymi i fonicznymi”;
- 2) dokumenty związane z tworzeniem lub pozyskiwaniem przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji zapisów, o których mowa w pkt 1, zwane dalej „dokumentacją działalności programowej”.

2. Dokumentacją zarządzania jest dokumentacja wytworzona w wyniku zarządzania jednostkami publicznej radiofonii i telewizji, niezależnie od techniki wytworzenia i od nośnika, na którym została utrwalona.

§ 3.

1. Archiwa zakładowe w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji prowadzą działalność polegającą na:

- 1) gromadzeniu, ewidencjonowaniu, kwalifikowaniu i klasyfikowaniu dokumentacji programowej;
- 2) gromadzeniu i ewidencjonowaniu dokumentacji zarządzania.

2. Do zadań archiwów zakładowych, w odniesieniu do dokumentacji programowej, należy:

- 1) gromadzenie, ewidencjonowanie i przechowywanie dokumentacji;

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 220, poz. 1889).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, Nr 202, poz. 2065 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 69, Nr 64, poz. 565, Nr 163, poz. 1362 i Nr 175, poz. 1462.

- 2) ostateczna kwalifikacja archiwalna dokumentacji;
- 3) opracowywanie techniczne i merytoryczne dokumentacji oraz tworzenie systemu informacji o niej;
- 4) zabezpieczanie dokumentacji przed zniszczeniem, degradacją techniczną, dostępem osób niepowołanych i kradzieżą;
- 5) konserwacja materiałów archiwalnych;
- 6) udostępnianie dokumentacji i informacji o niej;
- 7) brakowanie dokumentacji niearchiwalnej;
- 8) przekazywanie materiałów archiwalnych do właściwych archiwów państwowych;
- 9) zapewnienie ochrony dokumentacji na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

§ 4.

W sprawach nieuregulowanych w rozporządzeniu, do gromadzenia, kwalifikowania i klasyfikowania dokumentacji jednostek publicznej radiofonii i telewizji oraz przekazywania materiałów archiwalnych z tych jednostek do archiwów państwowych stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Rozdział 2.

Gromadzenie materiałów archiwalnych

§ 5.

Celem gromadzenia dokumentacji w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji jest:

- 1) zapewnienie materiałów potrzebnych do działalności tych jednostek;
- 2) zachowanie materiałów o wartości historycznej (materiałów archiwalnych).

§ 6.

Komórki organizacyjne w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji przekazują do archiwów zakładowych dokumentację programową oraz dokumentację zarządzania.

§ 7.

Dokumentacja programowa jest przekazywana do archiwów zakładowych z komórek organizacyjnych niezwłocznie po jej wytworzeniu wraz z nadaną wstępną kwalifikacją archiwalną.

§ 8.

Dokumentacja zarządzania jest przekazywana do archiwów zakładowych po ustaniu jej bieżącej przydatności ustalonej w instrukcjach kancelaryjnych.

§ 9.

W przypadku zmian w strukturze organizacyjnej jednostki publicznej radiofonii i telewizji, zasób archiwum zakładowego, w porozumieniu z właściwym archiwum państwowym, może być przeniesiony do innego archiwum zakładowego tej jednostki.

§ 10.

Pomieszczenia, w których przechowywane są materiały archiwalne, należy prawidłowo zabezpieczyć przed pożarem, zalaniem, kradzieżą i dostępem osób nieuprawnionych.

§ 11.

1. Dla materiałów archiwalnych zapisanych na taśmie filmowej oraz nośnikach do magnetycznego zapisu analogowego, materiałem podlegającym szczególnej ochronie oraz przekazaniu do archiwum państwowego jest nośnik z pierwotnym zapisem dokumentu w jego skończonej postaci, zwany dalej „oryginałem”.
2. W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa pogorszenia jakości zapisu oryginału, jego utraty lub niemożności odtworzenia na skutek starzenia się nośnika lub technologii służącej do wykonania zapisu, należy wykonać kopię, która w razie niemożności odczytania oryginału, może go zastąpić, zwaną dalej „równoważnikiem oryginału”. Równoważnik oryginału podlega przekazaniu do archiwum państwowego.
3. Równoważnik oryginału powinien być wykonany przy użyciu technologii pozwalającej na uzyskanie zapisu o jakości możliwie najbardziej zbliżonej do zapisu pierwotnego.
4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do zapisów służących do przygotowania oryginału, jeżeli te zapisy zostały zakwalifikowane do materiałów archiwalnych.

§ 12.

Jeżeli materiały archiwalne, o których mowa w § 11 ust. 1, i zapisy służące do przygotowania oryginału mają szczególne znaczenie jako źródło informacji o wartości historycznej, wykonuje się ich kopie zabezpieczające w celu ochrony i zabezpieczenia. Kopie te powinny być przechowywane w innym niż oryginały pomieszczeniu archiwum zakładowego.

§ 13.

1. Dla materiałów archiwalnych zapisanych na nośnikach do zapisu cyfrowego (informatycznych nośnikach danych) materiałem podlegającym szczególnej ochronie oraz przekazaniu do archiwum państwowego jest dokument elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 65).
2. Dokument elektroniczny może być w okresie przechowywania przenoszony na dowolne informatyczne nośniki danych, pod warunkiem, że dokument ten nie ulegnie modyfikacji. W szczególności nie może zostać zmieniona suma kontrolna zbioru danych w stosunku do tej sumy w pierwotnym zapisie.
3. W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa niemożności odtworzenia materiałów archiwalnych na skutek starzenia się informatycznych nośników danych lub technologii służącej do ich odczytu, materiały archiwalne przenosi się na nowe nośniki danych. Przebieg przenoszenia na nowe informatyczne nośniki danych powinien być udokumentowany w sposób przyjęty w danej jednostce publicznej radiofonii i telewizji.
4. W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa niemożności odczytania dokumentu elektronicznego na skutek starzenia się oprogramowania służącego do jego odczytania, można wykonać zapis zmodyfikowany w stosunku do pierwotnego zapisu, z tym że modyfikacja może dotyczyć jedynie technicznego formatu

zapisu, a nie treści dokumentu. Zapis zmodyfikowany powinien zapewnić jakość możliwie najbardziej zbliżoną do zapisu pierwotnego.

§ 14.

Wykonanie równoważnika oryginału w przypadku, o którym mowa w § 11 ust. 2 albo zapisu zmodyfikowanego w przypadku, o którym mowa w § 13 ust. 4, następuje w uzgodnieniu z właściwym archiwum państwowym.

§ 15.

Dla celów tworzenia i nadawania programów radiowych i telewizyjnych oraz działalności produkcyjnej, usługowej i handlowej związanej z twórczością audiowizualną, jednostki publicznej radiofonii i telewizji posługują się kopiami użytkowymi wykonanymi z oryginałów lub równoważników oryginałów.

Rozdział 3

Ewidencjonowanie materiałów archiwalnych

§ 16.

Ewidencję dokumentacji programowej prowadzi się w systemie informatycznym.

§ 17.

W odniesieniu do dokumentów wizyjnych i fonicznych, w przypadkach, o których mowa w § 11 ust. 1, 2 i 4 ewidencji podlega zarówno zapis jak i nośnik.

§ 18.

1. Numery ewidencyjne w postaci:
  - 1) sygnatury - nadaje się nośnikom;
  - 2) stałego identyfikatora - nadaje się zapisowi dokumentów wizyjnych i fonicznych.
2. W przypadku niemożności wyodrębnienia nośnika, na którym zapisano dokumenty wizyjne i foniczne, zapisowi tych dokumentów nadaje się wyłącznie stały identyfikator.

§ 19.

Ewidencja dokumentów wizyjnych i fonicznych, bez względu na technikę ich wytworzenia, powinna zawierać wykaz tych dokumentów, z określeniem:

- 1) stałego identyfikatora zapisu dokumentu;
- 2) sygnatury nośnika zawierającego oryginalny zapis dokumentu lub sygnatury nośnika równoważnika oryginału, sygnatury nośnika kopii zabezpieczającej oraz sygnatur kopii użytkowych, o ile jest możliwe wskazanie tych sygnatur.

§ 20.

Zapis dokumentu wizyjnego lub fonicznego, niezależnie od tego kiedy, na jakich nośnikach i w ilu kopiach jest sporządzony, a także dokumentację działalności programowej związaną z tym zapisem oznacza się tym samym stałym identyfikatorem.

§ 21.

Wszelkie wersje zapisu dokumentów wizyjnych lub fonicznych, zmienione w stosunku do zapisu pierwotnego, oznacza się w sposób umożliwiający odczytanie stałego identyfikatora dokumentu pierwotnego.

§ 22.

W przypadku zaewidencjonowania identycznych wersji dokumentu wizyjnego lub fonicznego jako oddzielne dokumenty, należy dokonać odpowiednich zmian w ewidencji.

§ 23.

Informatyczny system ewidencji, o którym mowa w § 16, powinien:

- 1) wskazywać powiązania pomiędzy poszczególnymi wersjami dokumentów wizyjnych lub fonicznych;
- 2) podawać liczbę identycznych kopii tych samych wersji dokumentu ze wskazaniem:
  - a) oryginału – dla zapisów, o których mowa w § 11 ust. 1,
  - b) równoważnika oryginału – dla zapisów, o których mowa w § 11 ust. 2 i 4,
  - c) kopii zabezpieczających,
  - d) kopii użytkowych;
- 3) zapewniać:
  - a) autentyczność i bezpieczeństwo zachowania wprowadzonych danych,
  - b) oznaczanie podmiotów odpowiedzialnych za wpisane (modyfikowane) dane,
  - c) wyszukiwanie i udostępnianie danych.

§ 24.

Ewidencjonowanie dokumentacji programowej, prowadzone z wykorzystaniem informatycznego systemu ewidencji, polega na wprowadzaniu do tego systemu, w sposób uporządkowany, właściwych danych ewidencyjno-informacyjnych, pozwalających na szybkie wyszukiwanie informacji.

§ 25.

Ewidencjonowanie dokumentów wizyjnych i fonicznych polega na sporządzeniu opisu, który zawiera:

- 1) unikatowy identyfikator dokumentu;
- 2) tytuł identyfikujący dokumentu;
- 3) nazwiska twórców, wykonawców i uczestników;
- 4) daty sporządzenia zapisu dokumentu i/lub daty utrwalonych wydarzeń;
- 5) informację na temat praw autorskich i praw pokrewnych;
- 6) zwięzły opis treści dokumentu;
- 7) dane o nadawaniu dokumentu i o korzystaniu z niego na innych polach eksploatacji;
- 8) informację o dokumentacji działalności programowej umożliwiającą szybkie jej odnalezienie;
- 9) dane techniczne o nośnikach i ich statusie (oryginał, równoważnik oryginału, kopia zabezpieczająca, kopia użytkowa);
- 10) dane o miejscu przechowywania nośnika;
- 11) kategorię archiwalną dokumentu.

§26.

Ewidencja dokumentacji działalności programowej powinna zapewniać możliwość niezwłocznego odszukania dokumentacji związanej z:

- 1) poszczególnymi dokumentami wizyjnymi i fonicznymi, w tym również tymi, które nie zostały zrealizowane;
- 2) poszczególnymi dniami w roku i poszczególnymi programami emitowanymi w tych dniach.

Rozdział 4.

Kwalifikowanie i klasyfikacja dokumentacji

§ 27.

Kwalifikowaniu i klasyfikacji podlegają dokumentacja programowa i dokumentacja zarządzania, wytworzone i nabyte w toku działalności jednostek publicznej radiofonii i telewizji.

§ 28.

Dokumentacja wytwarzana i gromadzona przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji dzieli się na:

- 1) materiały archiwalne (kategoria A) – wchodzące do państwowego zasobu archiwalnego;
- 2) dokumentację niearchiwalną (kategoria B) – inną dokumentację niestanowiącą materiałów archiwalnych.

§ 29.

Oznaczanie kategorii archiwalnej dokumentacji zapisanej na nośnikach, o których mowa w § 11 ust. 1 i § 13 ust. 1, oraz stanowiącej zapisy służące do przygotowania oryginału, dotyczy zapisu na nośniku a nie nośnika.

§ 30.

1. Kwalifikowanie dokumentacji działalności programowej odbywa się na podstawie zatwierdzonego przez archiwum państwowe wykazu tej dokumentacji, sporządzonego z uwzględnieniem kryteriów oceny wartości archiwalnej dokumentacji programowej, określonych w załączniku nr 1 oraz zasad określonych w ust. 4.
2. Kwalifikowanie dokumentów wizyjnych i fonicznych odbywa się na podstawie kryteriów oceny wartości archiwalnej dokumentacji programowej, określonych w załączniku nr 1 oraz przykładowego wykazu tematów dokumentów wizyjnych i fonicznych, kwalifikowanych do materiałów archiwalnych ze względu na wartość informacyjną, określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia.
3. Okresy przechowywania dokumentów wizyjnych i fonicznych, kwalifikowanych do dokumentacji niearchiwalnej, ustalają jednostki publicznej radiofonii i telewizji, biorąc pod uwagę ich przydatność do celów praktycznych, dowodowych i kontrolnych.
4. Dokumentacja działalności programowej, towarzysząca dokumentom wizyjnym i fonicznym zakwalifikowanym do dokumentacji niearchiwalnej, podlega co najmniej takiemu okresowi przechowywania jak te dokumenty.

§ 31.

1. Brakowaniu podlega dokumentacja niearchiwalna.

2. Brakowanie dokumentacji kategorii Bc jednostki publicznej radiofonii i telewizji przeprowadzają we własnym zakresie, a dokumentacji kategorii B i BE – na podstawie zgody właściwego archiwum państwowego.

§ 32.

Zasady klasyfikacji i kwalifikacji dokumentacji zarządzania jednostek publicznej radiofonii i telewizji określają jednolite rzeczowe wykazy akt, wydane zgodnie z przepisami, o których mowa w § 4.

Rozdział 5.

Udostępnianie materiałów archiwalnych

§ 33.

1. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji udostępniają materiały archiwalne na pisemny wniosek.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien określać:
  - 1) imię i nazwisko albo nazwę wnioskodawcy;
  - 2) adres zamieszkania albo adres siedziby wnioskodawcy;
  - 3) tytuł dokumentu lub temat, którego udostępnienie dotyczy;
  - 4) cel i postać udostępnienia.
3. O możliwości udostępnienia lub o odmowie udostępnienia materiałów archiwalnych jednostki publicznej radiofonii i telewizji informują wnioskodawcę niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie miesiąca od otrzymania wniosku. W przypadku odmowy udostępnienia informacja musi zawierać pisemne uzasadnienie.
4. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji prowadzą rejestr wniosków o udostępnienie, udostępnień oraz odmów udostępnienia materiałów archiwalnych.

§ 34.

1. Dokumenty wizyjne i foniczne, stanowiące materiały archiwalne, udostępniane są w formie kopii użytkowych w pomieszczeniach zajmowanych przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji.
2. Oryginały materiałów archiwalnych, o których mowa w ust. 1 lub ich równoważniki udostępnia się wyjątkowo, w szczególności gdy jest to niezbędne dla celów:
  - 1) konserwacji nośnika;
  - 2) naukowo-badawczych ze względu na charakter prowadzonych badań;
  - 3) postępowania administracyjnego lub sądowego.

§ 35.

1. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji zapewniają bezpłatny dostęp do środków ewidencyjnych zawierających dane, o których mowa w § 25 pkt 1-6, 9 i 11.
2. Nie udostępnia się środków ewidencyjnych zawierających dane dotyczące dokumentów wizyjnych i fonicznych przygotowywanych do pierwszego nadania radiowego lub telewizyjnego.
3. Na żądanie wnioskodawcy i na jego koszt, jednostki publicznej radiofonii i telewizji zapewniają utrwalenie udostępnionych danych zawartych w środkach ewidencyjnych:
  - 1) w formie wydruku na nośniku papierowym;
  - 2) w innej formie dostępnej tym jednostkom.

§ 36.

Wnioskodawca występujący o udostępnienie dokumentu wizyjnego lub fonicznego ponosi koszty użycia urządzeń technicznych w celu odtworzenia tego dokumentu. Jeżeli z udostępnieniem jest związana konieczność wykonania kopii tego dokumentu, wnioskodawca ponosi także koszty jej wykonania.

§ 37.

Koszty, o których mowa w § 35 ust. 3 i § 36, wnioskodawca pokrywa w sposób wskazany przez jednostkę publicznej radiofonii i telewizji przed utrwaleniem danych zawartych w środkach ewidencyjnych, odtworzeniem dokumentu wizyjnego lub fonicznego albo wykonaniem jego kopii.

Rozdział 6 Przepis końcowy.

§ 38.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Załącznik nr 1

Kryteria oceny wartości archiwalnej dokumentacji programowej

Ocena wartości archiwalnej dokumentacji działalności programowej.

1. Do dokumentacji działalności programowej zalicza się w szczególności, niezależnie od formy gromadzenia (dokumentacja aktowa, metadane w systemie informatycznym) i nośnika, na którym została sporządzona, dokumentację dnia programowego, scenariusze, umowy, ewidencję eksploatacji dokumentów wizyjnych i fonicznych oraz wykazy praw autorskich.
2. Do kategorii A kwalifikuje się dokumentację działalności programowej, towarzyszącą dokumentom wizyjnym i fonicznym zakwalifikowanym do materiałów archiwalnych.
3. Dokumentację dnia programowego kwalifikuje się do kategorii BE, z wyjątkiem:
  - 1) pełnej dokumentacji dnia programowego, dotyczącej co najmniej każdego 50 dnia kalendarzowego;
  - 2) dokumentacji towarzyszącej zapisowi całości programu wyemitowanego jednego dnia zakwalifikowanego do kategorii A, zgodnie z ust. 10 załącznika nr 2 do rozporządzenia (tzw. przykładowy dzień emisyjny)- które kwalifikuje się do kategorii A.

Ocena wartości archiwalnej dokumentów wizyjnych i fonicznych.

1. Kwalifikacji wartości archiwalnej dokumentów wizyjnych i fonicznych dokonuje się na podstawie oceny:
  - 1) wartości informacyjnej dokumentów, zawartej w ich treści, obejmującej:
    - a) powstanie i działalność wytwórcy, w tym stosowane gatunki dziennikarskie i formy twórczości radiowej i telewizyjnej;
    - b) wydarzenia, zagadnienia, zjawiska we wszystkich dziedzinach życia (społecznego, politycznego, gospodarczego, kulturalnego, itp.) mające odniesienie do sytuacji ogólnokrajowej, regionalnej, środowiskowej;
    - c) wydarzenia, zagadnienia, zjawiska międzynarodowe, mające odniesienie do polskiej polityki zagranicznej, wojny, konferencje, wizyty głów państw, sytuacja w innych krajach o istotnym znaczeniu międzynarodowym;
    - d) historię społeczną (zjawiska społeczne, przemiany urbanizacyjne, rozwój nauki i techniki, stan i zmiany środowiska naturalnego itp.);
    - e) wywiady i wystąpienia osób znaczących we wszystkich dziedzinach, materiały biograficzne i autobiograficzne;

- f) relacje uczestników i świadków ważnych wydarzeń krajowych i międzynarodowych;
- g) materiały mogące stanowić bazę źródłową do badań lingwistycznych (m.in. budowy i form języka różnych grup językowych, narzeczy, gwar, dialektów), etnograficznych (m.in. folkloru miejskiego i wiejskiego), historii naturalnej i innych nauk;
- h) dokumenty wizyjne i foniczne producentów zagranicznych, które ze względu na treść lub formę są polonicami tzn. jeśli ich zawartość informacyjna dotyczy ważnych zagadnień problematyki polskiej w innych krajach lub problematyki polonijnej bądź jeśli jednym z autorów, wykonawców lub realizatorów warstwy dźwiękowej, wizualnej lub audiowizualnej jest wybitny twórca polski;

2) wartości audiowizualnej dokumentów, obejmującej:

- a) oddaną w dźwięku i obrazie reakcję audytorium na sali obrad, w czasie manifestacji, wieców, zebrań, wyrażoną w postaci gestykulacji, braw, okrzyków, spontanicznych śpiewów, gwizdów bądź zupełnego braku reakcji;
- b) indywidualne czynniki emocjonalne towarzyszące wypowiedziom, charakteryzujące zaangażowanie mówcy w sprawę, o której mówi, uchwytnie w postaci gestykulacji, poziomu i barwy głosu, jego rytmu, indywidualnych lingwistycznych i fonetycznych cech, w płynnym lub przerywanym toku wypowiedzi, dodatkowo interpretujące tekst sposobem wypowiedzania słów i gestem;
- c) elementy dźwięku i obrazu charakteryzujące przynależność zawodową, środowiskową, kulturową itp.;
- d) elementy wynikające z bezpośredniości (braku dystansu czasowego) relacji wydarzenia, zjawiska, itp.;

3) cech realizacji dźwięku i obrazu, obejmujących:

- a) techniczne środki wyrazu lub cechy interpretacyjne realizacji dźwięku i obrazu, zastosowaną konwencję fonograficzną lub zdjęciową, posiadającą wartość estetyczną lub artystyczną (np. efekty specjalne, tricki, niekonwencjonalna lub nowatorska forma itp.);
- b) formę fizyczną dokumentu stanowiącą reprezentatywny przykład określonego sposobu zapisu informacji na nośniku lub szczególnie przykładowy odzwierciedlający rozwój technologiczny;
- c) unikalność lub wyjątkowość technicznego sposobu zapisu informacji na nośniku;
- d) czas powstania dokumentu, jeśli odzwierciedla zmiany w funkcjonowaniu i działalności jego wytwórcy oraz zasad gromadzenia, przechowywania i konserwacji fonogramów i wideogramów;
- e) utrwalenie efektów dźwiękowych i wizualnych o unikalnym lub niepowtarzalnym znaczeniu,

4) unikalności technologii bądź nośnika (tzw. cymelia), tzn. materiały sporządzone w technologii lub na nośnikach o unikalnych lub muzealnych parametrach.

2. Oceny wartości archiwalnej dokumentów wizyjnych i fonicznych dokonuje się bez względu na stan techniczny nośnika. Dokumenty wizyjne i foniczne kwalifikuje się do kategorii A, jeżeli uzasadnia to ich treść, niezależnie od jakości technicznej dźwięku, obrazu lub obrazu z towarzyszącym dźwiękiem. Dokumenty wizyjne i foniczne utrwalone na nośnikach, których zły stan techniczny nie pozwala na odtworzenie ich treści dostępnymi technologiami, nie podlegają kwalifikacji archiwalnej (np. zniszczenie mechaniczne nośnika bądź jego istotne uszkodzenie takie jak odklejenie się warstwy magnetycznej).

3. W przypadku dokumentów informacyjnych i publicystycznych dotyczących tego samego wydarzenia lub zajmujących się tą samą tematyką, do kategorii A kwalifikuje się te, które w sposób najpełniejszy dokumentują wydarzenie lub wyczerpują temat, chyba że przedstawiają temat w istotnie odmiennych aspektach.

**Przykładowy wykaz tematów dokumentów wizyjnych i fonicznych,
kwalifikowanych do materiałów archiwalnych ze względu na wartość
informacyjną**

1. Państwo:

- 1) organy władzy państwowej (ustawodawcze, wykonawcze, sędownicze);
- 2) wybory i powołania: przebieg kampanii przedwyborczej, prognozy przedwyborcze, programy komitetów wyborczych, wywiady z kandydatami, przebieg wyborów i procedur powoływania, oceny międzynarodowej opinii publicznej;
- 3) wszystkie dziedziny (np. ochrona zdrowia, wymiar sprawiedliwości, obronność, bezpieczeństwo publiczne, itp.) działalności wewnętrznej i międzynarodowej naczelnych organów władzy państwowej, urzędów centralnych, organów i instytucji państwowych;
- 4) wywiady, wypowiedzi zawierające opinie, oceny, komentarze dotyczące działalności naczelnych organów władzy państwowej, urzędów, organów i instytucji państwowych w tym również zagraniczne, jeśli pochodzą ze źródeł oficjalnych lub opiniotwórczych;
- 5) transmisje, relacje, sprawozdania z uroczystości państwowych oraz uroczystości nieoficjalnych z udziałem przedstawicieli organów władzy państwowej.

2. Stosunki społeczne:

- 1) partie i organizacje: polityczne, społeczne, zawodowe, kulturalne, wyznaniowe, związki, stowarzyszenia, itp., zwane dalej „partiami i organizacjami”;
- 2) działalność krajowa partii i organizacji oraz działalność członków kierownictw krajowych i wojewódzkich, mająca odniesienie do sytuacji ogólnokrajowej, regionalnej i środowiskowej;
- 3) działalność międzynarodowa partii i organizacji;
- 4) wystąpienia, wywiady, inne materiały zawierające informację o działalności pozaorganizacyjnej członków kierownictw partii i organizacji oraz członków pełniących funkcję w organach władzy państwowej i wysokich urzędników państwowych;
- 5) wywiady, wypowiedzi zawierające opinie, oceny, komentarze dotyczące działalności krajowej i międzynarodowej partii i organizacji;
- 6) pozaorganizacyjne formy aktywności politycznej (np. manifestacje, demonstracje, ruchy i grupy nieformalne), mające odniesienie do sytuacji ogólnokrajowej, regionalnej, środowiskowej;
- 7) zjawiska społeczne, stan świadomości społecznej, opinia publiczna, mające odniesienie do skali ogólnokrajowej, regionalnej, środowiskowej (np. patologie społeczne, nastroje społeczne w związku z konkretnymi wydarzeniami, zagadnienia demograficzne, przemiany urbanizacyjne, itp.).

3. Kultura i sztuka:

- 1) utwory muzyczne, słowno-muzyczne, literackie, sceniczne, filmowe i inne stanowiące przedmiot prawa autorskiego;
- 2) sztuka profesjonalna, literatura, muzyka, muzealnictwo;
- 3) sztuka nieprofesjonalna, sztuka i kultura masowa, moda, jeśli dotyczy twórców wybitnych lub zjawisk mających odniesienie do skali ogólnokrajowej oraz środowiskowej lub regionalnej;
- 4) wywiady i materiały biograficzne, jeśli dotyczą wybitnych twórców profesjonalnych i nieprofesjonalnych;
- 5) sztuka ludowa i folklor.

4. Sport:

- 1) transmisje, relacje z zawodów sportowych międzynarodowych, amatorskich i zawodowych, odbywających się w Polsce lub zagranicą, w których brali udział sportowcy polscy;
- 2) transmisje, relacje z zawodów sportowych o randze ogólnokrajowej lub regionalnej;
- 3) wywiady, wypowiedzi, materiały biograficzne, jeśli dotyczą wybitnych sportowców, trenerów, działaczy sportowych itp.

5. Gospodarka, nauka, technika:

- 1) zjawiska, wydarzenia, zagadnienia ze wszystkich dziedzin życia gospodarczego (przemysł, budownictwo, rolnictwo, handel, industrializacja, inne), naukowego, rozwoju technicznego, mające odniesienie do skali ogólnokrajowej i regionalnej;
- 2) wywiady, wypowiedzi, znaczące opinie, oceny, komentarze dotyczące gospodarki, problematyki ekonomicznej, rozwoju nauki i techniki, mające odniesienie do skali ogólnokrajowej i regionalnej;
- 3) działalność stowarzyszeń, organizacji, instytucji gospodarczych, naukowych, naukowo-technicznych ogólnokrajowa oraz regionalna.

6. Polityka zagraniczna, stosunki międzynarodowe:

- 1) wydarzenia, zjawiska, zagadnienia międzynarodowe, mające odniesienie do sytuacji Polski na arenie międzynarodowej oraz sytuacji w innych krajach (regionach geograficznych) o istotnym znaczeniu międzynarodowym;
- 2) kontakty międzynarodowe pozarządowe we wszystkich dziedzinach na szczeblu krajowym i regionalnym;
- 3) wywiady, wypowiedzi, oceny, komentarze dotyczące problematyki międzynarodowej, jeśli pochodzą ze źródeł oficjalnych lub opiniotwórczych.

7. Materiały mogące stanowić bazę źródłową do badań lingwistycznych, etnograficznych, historii naturalnej i innych nauk.

8. Zapis efektów dźwiękowych i wizualnych o wartości unikalnej lub niepowtarzalnym znaczeniu.

9. Materiały mogące stanowić bazę źródłową dla badań nad historią radiofonii i telewizji, badań z zakresu kształtowania się i form oddziaływania środków masowego przekazu.

10. Przykładowy zapis całości programu wyemitowanego jednego dnia (tzw. przykładowy dzień emisyjny) z co najmniej trzech dni w roku kalendarzowym.

Uzasadnienie

Część ogólna

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1396, ze zm.) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest zobligowany do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zasad i trybu gromadzenia, ewidencjonowania, kwalifikowania, klasyfikacji oraz udostępniania materiałów archiwalnych tworzących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji, z uwzględnieniem:

- 1) szczególnego zakresu i sposobu działania radia i telewizji,
- 2) potrzeby szczególnej ochrony materiałów archiwalnych przed utratą lub zniszczeniem.

Dziedzina objęta projektem jest po raz pierwszy normowana w formie aktu prawa powszechnie obowiązującego.

Przedłożony projekt rozporządzenia dotyczy materiałów archiwalnych tworzących zasób publicznych jednostek radiofonii i telewizji, a więc wytworzonych lub pozyskanych przez te jednostki (spółki) od 1994 r. Regulacja nie obejmuje materiałów archiwalnych i dokumentacji niearchiwalnej, których wytwórcami były organy i jednostki organizacyjne prowadzące działalność radiowo-telewizyjną do czasu zreformowania tej dziedziny na mocy przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (pierwotnie ogłoszona w Dz. U. z 1993 r. Nr 7, poz. 34), ponieważ materiały te weszły do państwowego zasobu archiwalnego.

Część szczegółowa

Materiały archiwalne jednostek publicznej radiofonii i telewizji stanowią ważny element dziedzictwa narodowego. Duża część tych materiałów to nagrania audio i audiowizualne, których zachowanie w należyтым stanie jest w znacznym stopniu uzależnione od rozwiązań technologicznych.

Zmieniające się, ciągle unowocześniane, technologie zapisu obrazu i dźwięku powodują, że ochrona materiałów archiwalnych poprzez ochronę nośnika z oryginalnym, pierwotnym zapisem nie zawsze zapewnia zachowanie materiałów określonych w art. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. W szczególności może się zdarzyć, że pozostawienie materiałów archiwalnych na nośnikach, na których dokonano ich pierwszego zapisu może doprowadzić do ich pogorszenia, niemożności odtworzenia lub utraty. Nie jest jednak możliwe określenie technologii umożliwiającej trwałe zapisanie materiałów audiowizualnych.

Dlatego też w rozporządzeniu kładziony jest nacisk na prowadzenie odpowiedniej ewidencji materiałów archiwalnych. Istotne jest prowadzenie ewidencji zapisów wizyjnych i fonicznych, niezależne od nośników służących do ich zapisania. Dzięki takiemu podejściu ewidencja materiałów archiwalnych będzie niezależna od zmieniających się technologii. Prawidłowo prowadzona ewidencja materiałów wizyjnych i fonicznych pozwoli na prawidłową kwalifikację i klasyfikację zapisów a nie nośników.

Określenie przedmiotu ochrony materiałów archiwalnych pozwoli jednostkom publicznej radiofonii i telewizji na bieżące dostosowywanie sposobów zapisu

materiałów archiwalnych do zmian technologicznych, a instytucjom prowadzącym nadzór archiwalny na prawidłową kontrolę stanu zabezpieczenia materiałów archiwalnych.

Ze względu na wyjątkowo dużą liczbę informacji koniecznych do prawidłowego opracowania materiałów archiwalnych wizyjnych i fonicznych zakłada się możliwość merytorycznego opracowania zbiorów w systemie teleinformatycznym.

W rozporządzeniu zwraca się uwagę na powiązanie materiałów wizyjnych i fonicznych z programową dokumentacją towarzyszącą, gdyż informacja o kontekście wytworzenia (scenariusze, umowy produkcyjne, listy dialogowe itp.), eksploatacji (karty emisyjne, umowy eksploatacyjne) i historii przechowywania (karty nagrania na kolejnych nośnikach) zapisana w dokumentacji towarzyszącej ma nie tylko znaczenie w związku z koniecznością poszanowania prawa (prawo autorskie, ochrona danych osobowych), ale także znaczenie archiwalne.

W rozporządzeniu zwraca się uwagę jedynie na najistotniejsze elementy opracowania, nie określając szczegółowej listy elementów obowiązkowych opisu ani struktury opisu. Szczegółowy standard opracowania wizyjnych i fonicznych materiałów archiwalnych może powstać jedynie przy współpracy zainteresowanych instytucji. Może też być efektem współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

W kwestiach udostępniania położono nacisk na ochronę materiałów archiwalnych przed zniszczeniem w wyniku nadmiernej eksploatacji.

Wprowadzono zasadę odpłatnego korzystania z materiałów archiwalnych w pomieszczeniach jednostek publicznej radiofonii i telewizji, gdyż w przypadku materiałów audiowizualnych koszt takiego udostępnienia jest zależny od aktualnego stanu technicznego materiału archiwalnego, zastosowanej technologii zapisu itp. Umożliwienie bezpłatnego korzystania z materiałów archiwalnych powodowałoby znaczące wydatki radia i telewizji, uszczuplające środki konieczne na konserwację zbiorów.

Zakłada się jednak obowiązek bezpłatnego udostępnienia informacji o zasobie archiwalnym jednostek publicznej radiofonii i telewizji gdyż udostępnienie takiej informacji nie będzie stanowiło poważnego kosztu.

Poprzez odesłanie w § 4 przyjęto sposób oznaczania kategorii archiwalnych określony w załączniku 1 do rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1375).

W załączniku nr 1 określono najważniejsze kryteria oceny wartości archiwalnej dokumentacji programowej pozwalające na dokonanie jej prawidłowej kwalifikacji archiwalnej.

W załączniku nr 2 określono przykładowy wykaz tematów programów radiowych i telewizyjnych, kwalifikowanych do kategorii A ze względu na wartość informacyjną.

Przepisy rozporządzenia nie są objęte zakresem regulacji prawnych Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny

Akt normatywny będzie oddziaływał na jednostki publicznej radiofonii i telewizji (jako podmioty zobowiązane) i na zainteresowanych radiowymi i telewizyjnymi materiałami archiwalnymi (jako podmioty uprawnione).

2. Konsultacje społeczne

Rozporządzenie zostało poddane konsultacjom ze spółkami Polskie Radio S.A. oraz Telewizja Polska S.A.

Polskie Radio zgłosiło szereg uwag, w tym o charakterze systemowym. Uwzględniono postulat, by komórki organizacyjne jednostek publicznej radiofonii i telewizji przekazywały do archiwów zakładowych tych jednostek nie tylko dokumentację programową, lecz również dokumentację zarządzania.

Z uwagi na przepis art. 33 ust. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach nie można było uznać wniosku o wprowadzenie możliwości przenoszenia materiałów archiwalnych między archiwami zakładowymi różnych jednostek publicznej radiofonii i telewizji. Wspomniany przepis ustawy zakłada istnienie archiwum zakładowego w tej państwowej jednostce organizacyjnej, w której powstają materiały archiwalne.

Propozycję dotyczącą podziału materiałów archiwalnych na *materiały archiwalne zapisane na materialnych nośnikach* i *dokumenty elektroniczne zapisane na informatycznych nośnikach danych* uwzględniono częściowo, stosując podział na dwie grupy dokumentów, choć nie przyjęto proponowanych określeń (w szczególności pojęcia „materiały archiwalne zapisane na materialnych nośnikach informacji”. Dosłowne przyjęcie propozycji Polskiego Radia prowadziłyby do nieporozumień, ponieważ wszystkie nośniki danych są materialne (także te do zapisu cyfrowego). Nie uwzględniono części propozycji, aby – w odniesieniu do „nośników materialnych” – pozostać przy ochronie jedynie oryginału, czyli nośnika z pierwotnym zapisem dokumentu. W przypadku materiałów archiwalnych zapisanych na elektronicznych nośnikach analogowych (takich np. jak taśma audio ¼ cala, taśma wideo 2 cale, taśma wideo 1 cal) chronienie jedynie oryginału mogłoby doprowadzić do bezpowrotnej utraty zapisów. Ponadto rozporządzenie nie nakazuje automatycznego przegrywania wszystkich materiałów archiwalnych, lecz uzależnia takie działania od zaistnienia niebezpieczeństwa pogorszenia jakości zapisu oryginału, jego utraty lub niemożności odtworzenia na skutek starzenia się nośnika lub technologii służącej do wykonania zapisu. Tak więc, jeżeli Polskie Radio ma pewność, że wszystkie zgromadzone w archiwum taśmy analogowe ¼ cala są w dobrym stanie technicznym i nie ma zagrożenia utraty zapisów, to nie musi wykonywać równoważników oryginałów. Brak w rozporządzeniu przepisu zwracającego uwagę na zagrożenie utraty nagrań analogowych, doprowadziłby z dużym prawdopodobieństwem do przekazania do archiwów państwowych oryginałów, które nie dałyby się odtworzyć, względnie oryginałów, których odtworzenie będzie bardzo kosztowne z uwagi na konieczność wykonania wielu skomplikowanych zabiegów technologicznych.

Nie uwzględniono propozycji podawania dla dokumentów elektronicznych lokalizacji pamięci masowej jako odpowiednika sygnatury nośnika, a także wskazywania tej pamięci masowej, ponieważ jeżeli nawet w propozycji Polskiego Radia nie chodziło o wskazywanie lokalizacji pamięci masowej, tylko lokalizacji w pamięci masowej, to nie zmienia to istoty rzeczy, gdyż lokalizacje (adresy) dokumentów w pamięci masowej muszą być znane, aby cokolwiek w niej odnaleźć. Adresy te będą się jednak zmieniać, podobnie jak miejsca przechowywania nośników przenośnych, i mogą być uzależnione od zastosowanej technologii. Zapewnienie możliwości wyszukiwania materiałów zapisano w § 23 pkt 3 lit. c, celowo nie wskazując, w jaki sposób rozwiązać to technologicznie. Pozostawiono w projekcie ogólny przepis o konieczności identyfikowania dokumentów wizyjnych i fonicznych, dla których nie można wyodrębnić nośnika, jedynie na podstawie stałego identyfikatora (§ 18 ust. 2). Przepis ten pozwala na przyporządkowanie sygnatur nośników przenośnych (zarówno cyfrowych jak i analogowych), a także nie wyklucza podawania sygnatury np dla pamięci masowej złożonej z wielu urządzeń i nośników połączonych siecią (macierze dyskowe, biblioteka taśmowa). W przypadku uznania, że taka pamięć masowa jest nośnikiem, który można wskazać, nie ma przeszkód, aby nadać jej sygnaturę.

Za niecelowe uznano także odrębne wskazywanie pomieszczeń magazynowych, w których znajduje się pamięć masowa, jako podlegających szczególnej ochronie. Wystarczający jest w tej mierze przepis ogólnie mówiący o potrzebie ochrony pomieszczeń, w których przechowywane są materiały archiwalne.

Nie uwzględniono propozycji uzupełnienia przepisów dotyczących udostępniania materiałów archiwalnych o regulacje związane z wypożyczaniem lub sprzedażą kopii albo przesyłaniem drogą elektroniczną dokumentu fonicznego lub wizyjnego, który zawiera treść chronioną prawem autorskim lub prawami pokrewnymi. Polskie Radio postulowało, aby w takich przypadkach wnioskodawca miał obowiązek wykazania się stosownymi umowami ze wszystkimi podmiotami uprawnionymi z tytułu praw autorskich lub pokrewnych. Postulatu nie można było uwzględnić, ponieważ rozporządzenie reguluje wyłącznie udostępnianie w rozumieniu przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, nie wkraczając w sferę zezwalania na korzystanie z utworów, regulowaną przepisami o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Należy podkreślić, że projekt nie przewiduje – w ramach udostępniania materiałów archiwalnych – wypożyczania, sprzedaży ani elektronicznego przesyłania materiałów archiwalnych, co wyklucza możliwość nielegalnego ich kopiowania.

Ponadto Polskie Radio zgłosiło uwagi do załącznika nr 2, oznaczonego pierwotnie jako zał. nr 3 (przykładowy wykaz tematów dokumentów wizyjnych i fonicznych), sugerując dodanie do otwartego wyliczenia utworów takich pozycji jak: utwory audialne, wizualne i audiowizualne. Sugestii nie uwzględniono, ponieważ ust. 3 pkt 1 załącznika nr 2 wprowadza podział ze względu na rodzaje twórczości, bez względu na to czy jest to zapis obrazu, dźwięku czy obrazu z dźwiękiem. Reportaże i słuchowiska radiowe z reguły będą należały do kategorii utworów słowno-muzycznych, względnie literackich, a jeśli nie – to do „innych stanowiących przedmiot prawa autorskiego”.

W tym samym załączniku Polskie Radio postulowało dodać jako przykładowy temat: „zapisu całości programu wyemitowanego w dniu lub w dniach o kluczowym znaczeniu historycznym dla Polski lub narodu polskiego”. Postulatu nie uwzględniono, ponieważ kryterium „kluczowego znaczenia” jest zbyt nieostre, a

ponadto nie ma przeszkód, aby Polskie Radio – w miarę posiadanych środków finansowych – archiwizowało dowolną liczbę dni swego programu przekraczającą minimum określone w rozporządzeniu, w tym dni uznane za mające kluczowe znaczenie.

Telewizja Polska zgłosiła uwagę, aby archiwizacji podlegała całość programu z jednego dnia emisyjnego w roku kalendarzowym, a nie z trzech dni w roku. Uwagę uzasadniano kosztami archiwizacji. Uwagę uznano za niezasadną. Przeprowadzona przez Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych symulacja dodatkowych kosztów ponoszonych z tytułu archiwizowania całości programu z trzech dni w roku zamiast jednego dnia proponowanego przez Telewizję Polską, wskazuje że koszty te nie przekroczą kilku tysięcy złotych rocznie. Niewielka skala dodatkowych kosztów wynika przede wszystkim z faktu, że na Telewizji Polskiej i tak ciąży obowiązek utrwalania audycji, reklam i innych przekazów, wynikający z art. 20 ust.1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531, ze zm.). Nie występują więc dodatkowe koszty rejestracji materiałów archiwalnych. Podobnie nie pojawią się dodatkowe koszty związane z opracowaniem nagrań (materiałów archiwalnych), gdyż w praktyce Telewizja stosowne informacje o planowanej i wykonanej emisji i tak zapisuje w systemie informatycznym. Także przechowywanie zwiększonej ilości materiałów archiwalnych (z dodatkowych dwóch dni w roku) nie będzie stanowiło problemu, ponieważ jeżeli przyjąć, że nagrywanie materiałów będzie miało miejsce na DVD, przyrost w magazynie dla całej Telewizji będzie mniejszy niż 1 metr bieżący rocznie. Z czasem zastosowanie nowocześniejszych technologii zapisu spowoduje niewątpliwie zmniejszenie potrzebnej powierzchni magazynowej.

Problemem może być jedynie konieczność przenoszenia na nowe nośniki wymuszana przez starzenie się technologii zapisu. Problem ten zaistnieje jednak dla wszelkich zapisanych w nowoczesnych technologiach materiałów, a nie tylko dla dodatkowych przykładowych dwóch dni.

W ramach konsultacji społecznych, oprócz wymienionych wyżej podmiotów, projekt został przekazany nadawcom prywatnym i organizacjom ich zrzeszającym oraz właściwym związkom zawodowym i związkom pracodawców.

Telewizja Polsat S.A. wystąpiła z ogólną krytyką projektu (bez podania argumentów), zarzucając że projekt przyjmuje „rozwiązanie nie dające się zaakceptować w świetle zasad ochrony konkurencji na rynku telewizyjnych usług programowych”. W tym kontekście podnoszono zarzut, że Telewizja Polska występuje w dwojakiej roli – jednostki wykonującej tzw. misję (otrzymującej wpływy z abonamentu) oraz przedsiębiorcy konkurującego na rynku z innymi nadawcami telewizyjnymi. Status telewizji publicznej został uregulowany w ustawie o radiofonii i telewizji, dlatego jak by nie oceniać krytyki Telewizji Polsat, nie można w projektowanym rozporządzeniu zawrzeć przepisów zmieniających ten status.

Związek Zawodowy Stowarzyszonych Twórców Forum zgłosił wątpliwość, czy w aspekcie art. 15 ust.1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach jednostki publicznej radiofonii i telewizji są państwowymi jednostkami organizacyjnymi. W razie odpowiedzi negatywnej, kwestionowana byłaby możliwość objęcia ich przepisami rozporządzenia. Uwagę Związku Forum uznano za niezasadną, ponieważ zgodnie z upoważnieniem z art. 17 ust. 4 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach rozporządzenie ma dotyczyć właśnie

materiałów archiwalnych tworzących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji. Stąd dla omawianego aktu normatywnego jest bez znaczenia, czy spółki publicznej radiofonii i telewizji zaliczane są do państwowych jednostek organizacyjnych czy nie. *Nota bene* w praktyce ugruntowany jest pogląd, że spółka handlowa ze 100-procentowym udziałem Skarbu Państwa jest państwową jednostką organizacyjną.

Zgodnie z sugestią Związku Forum uzupełniono ocenę skutków regulacji, wskazując źródła finansowania działań związanych z gromadzeniem i udostępnianiem radiowych i telewizyjnych materiałów archiwalnych.

Związek Forum stwierdził, że „przepisy o udostępnianiu materiałów archiwalnych stwarzają zagrożenie dla praw twórców i artystów wykonawców do rozporządzania i korzystania z praw autorskich i praw do artystycznych wykonań zawartych na fonogramach i wideogramach znajdujących się w archiwach jednostek publicznej radiofonii i telewizji”. M.in. zarzuca się projektowi wprowadzenie pola eksploatacji „udostępnianie”, nie znanego ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a także przyzwolenie na odtwarzanie i kopiowanie utworów bez zgody ich twórców. Zarzuty są chybione i przynajmniej po części wynikają z nieporozumienia. Udostępnianie „archiwalne” nie stanowi bowiem kolejnego pola eksploatacji poza wymienionymi w art.50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Polega na stworzeniu możliwości zapoznania się w siedzibie archiwum z materiałem archiwalnym (także wtedy, gdy jest on równocześnie chroniony prawem autorskim). Projekt nie zakłada, że w związku z udostępnianiem kopie materiałów audiowizualnych będą wydawane poza archiwum (klientom). Ponadto art. 28 pkt 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wyraźnie pozwała archiwom na udostępnianie i sporządzanie egzemplarzy utworów przy zachowaniu określonych warunków.

Związek Forum formułuje także postulat w sposób oczywisty wykraczający poza zakres regulacji, a mianowicie chce, aby nadawcy inni niż publiczni również zostali zobowiązani do zapewnienia każdemu bezpłatnego dostępu do bazy danych o swoich nagraniach i do ich udostępniania.

Nie uwzględniono propozycji Związku Forum do załącznika nr 1 (pierwotnie oznaczonego jako zał. nr 2), iżby zawieszano kwalifikację dokumentacji na nośniku w złym stanie technicznym do czasu, gdy możliwe stanie się odtworzenie i skopiowanie takiej dokumentacji. Kwalifikacja dotyczy bowiem treści a nie nośnika. Zapisano w projekcie, że dokumenty wizyjne i foniczne kwalifikuje się do kategorii A, jeżeli uzasadnione jest to ich treścią, niezależnie od jakości technicznej dźwięku, obrazu lub obrazu z towarzyszącym dźwiękiem. Oczywiście jednak, że nie można dokonać kwalifikacji dokumentacji zapisanej na nośniku, który nie daje się odczytać. Przechowywanie takiego nośnika do czasu, gdy możliwe będzie jego odczytanie (odtworzenie) jest możliwe zawsze, ponieważ – wbrew opinii Związku Forum – rozporządzenie nie zawiera nakazu niszczenia nośników. Archiwiści, na podstawie informacji posiadanych dla danej dokumentacji, będą każdorazowo oceniać, czy występują przesłanki merytoryczne uzasadniające dalsze jej przechowywanie.

Związek Forum podnosi potrzebę zdefiniowania pojęć kopia bezpieczeństwa i kopia zabezpieczająca. Propozycję uwzględniono w ten sposób, że zrezygnowano z pojęcia *kopia bezpieczeństwa*, zastępując je niewymagającym definiowania pojęciem *równoważnik oryginału*. Z kolei termin *kopia zabezpieczająca* został wystarczająco objaśniony poprzez opisanie w przepisie funkcji tego rodzaju kopii.

Związek Forum proponuje zastąpienie pojęć „dokument wizyjny” i „dokument foniczny” odpowiednio pojęciami „wideogram” i „fonogram”, argumentując że te ostatnie są już stosowane i zdefiniowane w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Propozycji nie przyjęto. Zastosowanie proponowanej terminologii byłoby zawężające, ponieważ zbiór dokumentów wizyjnych (fonicznych) jest szerszy niż zbiór wideogramów (fonogramów) w znaczeniu, jakie nadaje tym pojęciom art. 94 ust. 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Przepisy te stanowią, że wideogramem (fonogramem) jest pierwsze utrwalenie utworu (wyłącznie). W takim ujęciu nie każdy dokument wizyjny (foniczny) jest wideogramem (fonogramem), gdyż w polu zainteresowań archiwów znajdują się nierzadko utrwalenia inne niż pierwsze, zwłaszcza jeżeli pierwsze utrwalenie nie zostało zachowane albo niemożliwe jest jego odtworzenie. Działalność archiwów koncentruje się bowiem na zachowaniu dokumentacji obrazującej ważne zdarzenia z życia narodu i państwa, a zatem mogą być tam gromadzone nie tylko pierwsze utrwalenia danych utworów.

Częściowo zasadny jest zarzut Związku Forum o braku w projekcie przepisów dotyczących klasyfikacji materiałów archiwalnych. W związku z tą uwagą uzupełniono przepisy § 30.

Stosownie do art. 17 ust. 4 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach Minister Kultury przesłał projekt do zaopiniowania Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, która wyraziła się o nim krytycznie, zarzucając że projekt:

- nie ma na celu umożliwienia pełnego korzystania z zasobów archiwalnych Polskiego Radia i Telewizji Polskiej,
- w niedostatecznym stopniu uwzględnia interesy widza i rynku,
- nie reguluje kwestii udostępniania materiałów archiwalnych w celu ich późniejszej emisji,
- czyni Polskie Radio i Telewizję Polską wyłącznymi dysponentami telewizyjnych i radiowych zbiorów programowych powstałych przed 1994 r.

Z zarzutami nie można się zgodzić, ponieważ – zaczynając od ostatniego – materiały archiwalne z okresu działania Komitetu ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” nie należą do materiałów tworzących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji. Materiały te jako powstałe w wyniku działalności organu państwowego i podległych mu państwowych jednostek organizacyjnych weszły do państwowego zasobu archiwalnego (art.15 ust.1 pkt 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach). Jednostki publicznej radiofonii i telewizji nie stają się, na podstawie projektowanego rozporządzenia, wyłącznym, ani nawet niewyłącznym dysponentem materiałów archiwalnych. Przeciwnie – rozporządzenie nakłada na te jednostki obowiązek archiwalnego udostępniania materiałów archiwalnych oraz środków ewidencyjnych do nich. Natomiast co do kwestii dysponowania prawami do utworów będących jednocześnie materiałami archiwalnymi, to nie jest celem regulacji, bo być nie może ani określenie podmiotów uprawnionych do dysponowania, ani zasad dysponowania przez uprawnione podmioty.

Naprzeciw interesom widza i rynku rozporządzenie wychodzi poprzez zapewnienie pełnego dostępu do informacji o zbiorach radia i telewizji, a także do samych zbiorów (w znaczeniu udostępniania „archiwalnego”). Z możliwości tych korzystać mogą i przedsiębiorcy i pozostali zainteresowani. Natomiast nie jest

przedmiotem regulacji zezwalać na korzystanie z utworów utrwalonych w materiałach archiwalnych, gdyż tę materię normują przepisy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Z tego samego względu nie regulowano w rozporządzeniu zasad wydawania materiałów archiwalnych w celu ich dalszej emisji. Udostępnianie „archiwalne” nie polega na obrocie prawami majątkowymi do utworów będących jednocześnie materiałami archiwalnymi, lecz na stworzeniu możliwości zapoznania się w archiwum z treścią materiału archiwalnego (dokumentu, utworu). Oczywiście uprawnieni do dysponowania prawami majątkowymi (Telewizja Polska, Polskie Radio lub inne podmioty) mogą zezwalać na wykorzystanie treści zawartych w materiale archiwalnym: podczas nadawania programu nadawcy radiowego lub telewizyjnego, w kinie, na kasetach, płytach, w wydawnictwach książkowych i innych, ale nie będzie to wówczas udostępnianie w rozumieniu przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, tylko właśnie wykorzystanie uprawnień wynikających z prawa autorskiego lub praw pokrewnych.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji sugerowała określenie warunków dostępności katalogów w archiwach, ale ta sprawa została już uregulowana w § 36 (poprzednio § 40) rozporządzenia.

Stanowisko w odniesieniu do projektu zajęła również Rada Archiwalna.

Prezydium Rady Archiwalnej sugerowało potrzebę zdefiniowania w rozporządzeniu szeregu użytych w nim pojęć. Sugestię przyjęto częściowo, rezygnując z używania niektórych terminów (*nośnik informacji, na którym zapis informacji nie jest trwale związany z nośnikiem; nośnik informacji pozwalający na wykonanie zapisu trwale związanego z nośnikiem; kopia bezpieczeństwa*). Nie wydaje się natomiast konieczne definiowanie takich pojęć jak *nośnik* i *zapis na nośniku*, ponieważ są to pojęcia powszechnie znane i w rozporządzeniu nie zostały użyte w znaczeniu odbiegającym od powszechnego. Co do terminu *kopia zabezpieczająca*, to jego znaczenie jest w przepisie wystarczająco wyjaśnione poprzez opis funkcji, jaką spełnia w archiwum tego rodzaju kopia.

W związku z uwagą Rady zrezygnowano z posługiwaniem się w projekcie pojęciem *księgi inwentarzowe*.

Rada Archiwalna postulowała uzupełnienie projektu o przepisy wskazujące procedury oraz podstawy kwalifikowania dokumentacji. Uwaga jest prawdopodobnie efektem nieporozumienia, ponieważ procedury takie już w projekcie są. W § 3 w ust. 2 w pkt 2 ustala się, że ostateczną kwalifikację archiwalną dokumentacji programowej nadaje archiwum zakładowe, natomiast zgodnie z § 7 wstępną kwalifikację archiwalną nadaje się tym materiałom w komórce organizacyjnej. Kwalifikację archiwalną dokumentacji programowej przeprowadza się zgodnie z kryteriami określonymi w załącznikach nr 1 i 2 (poprzednio nr 2 i 3) do rozporządzenia. Kwalifikację dokumentacji zarządzania przeprowadza się według zasad i w trybie określonym w § 32 (poprzednio § 34), odsyłającym do stosownego rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Zdaniem Rady wyjaśnienia wymaga kwestia, czy podana w załączniku nr 1 do rozporządzenia (istniejącym w pierwszej wersji projektu) definicja dokumentacji kategorii „Bc” jest odmienna od definicji takiej dokumentacji znajdującej się w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania

z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz. U. Nr 167, poz.1375). Z tego załącznika zrezygnowano.

3. Skutki wejścia w życie rozporządzenia

a) Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie będzie wywoływać skutków finansowych dla budżetu państwa. Wejście w życie rozporządzenia nie będzie również pociągało za sobą konieczności wydatkowania środków finansowych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz środków finansowych innych jednostek sektora finansów publicznych.

b) Wpływ ustawy na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

c) Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Rozporządzenie ureguluje sposób i tryb udostępniania materiałów archiwalnych znajdujących się w archiwach publicznego radia i publicznej telewizji, czyli stworzy zainteresowanym podmiotom możliwość zapoznania się z tymi materiałami. W konsekwencji rozporządzenie sprzyjać będzie konkurencyjności wewnętrznej gospodarki, ponieważ ułatwiony będzie dostęp do informacji o archiwaliach zawierających utwory nadające się do wykorzystania na różnych polach eksploatacji, w tym zwłaszcza do nadawania radiowego i telewizyjnego.

d) Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

4. Źródła finansowania

Działania podejmowane w ramach rozporządzenia będą finansowane przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji, z wyjątkiem następujących kosztów, które ponosi zainteresowany podmiot: udostępnienie wydruków środków ewidencyjnych (§ 36 ust. 3; poprzednio § 40 ust.3), odtworzenie dokumentu wizyjnego lub fonicznego i wykonanie jego kopii (§ 37; poprzednio § 41 ust.1 i 2).